

De Staat van ons burgerschapsonderwijs

Op 10 april verscheen de Staat van het Onderwijs 2019. Het thema burgerschap komt diverse malen terug. Wat is de staat van ons burgerschapsonderwijs?

Belangrijk maar verschillend

Scholen vinden **burgerschapsonderwijs belangrijk** en geven daar ook invulling aan. Hoe ze dat doen loopt echter sterk uiteen. Dat geldt voor de mate waarin scholen beschikken over een uitgewerkte visie én voor de aandacht die de verschillende aspecten van burgerschap in het onderwijs krijgen. Schoolleiders geven aan dat scholen vooral een lesmethode, gastlessen of excursies en projecten gebruiken om **maatschappelijke diversiteit** aan de orde te stellen. Daarbij gaat het vooral om culturele, etnische en godsdienstige diversiteit en in mindere mate ook om seksuele diversiteit. **Scholen die extra in burgerschap investeren, lijken over de tijd betere uitkomsten te behalen.**

Ontwikkeling burgerschapscompetenties

De Staat van het Onderwijs wijst op een **stijging van burgerschapsvaardigheden** van leerlingen in groep 8 (in 2018 hoger dan vier jaar eerder). Dat geldt, hoewel minder, ook voor **burgerschapshoudingen**. Voor **burgerschapskennis** blijkt weinig verschil. Ook leerlingen van leerjaar 1 van het vo scoren in de laatste metingen hoger op burgerschapsvaardigheden en –houdingen dan leerlingen in 2014. De scores op kennis laten ook hier weinig verschil zien.

Verschillen in burgerschap in het vo

Opvallend zijn de **verschillen in burgerschapscompetenties tussen groepen** leerlingen in het voortgezet onderwijs. Naarmate leerlingen uit hogere sociale milieus komen en op de havo of het vwo zitten, hebben ze meer burgerschapskennis, vinden ze politieke participatie belangrijker en hebben ze meer vertrouwen in hun burgerschapsvaardigheden. Ook bij burgerschapshoudingen vallen de verschillen tussen groepen op. Meisjes en leerlingen waarvan een of beide ouders in het buitenland zijn geboren, scoren hoger. Op burgerschapskennis scoren leerlingen zonder migratieachtergrond hoger.

Burgerschapsonderwijs doet er toe

Op veel scholen voor **havo en vwo** is de burgerschapskennis van leerlingen in het derde leerjaar hoger dan in de eerste klas. Op **vmbo-scholen** is van een dergelijke groei in kennis veel minder sprake. Dat geldt ook voor de burgerschapshoudingen van leerlingen. Wel nemen op relatief veel vmbo-scholen de burgerschapsvaardigheden van leerlingen toe. Leerlingen met lager opgeleide ouders en op lagere schoolsoorten hebben de minste burgerschapscompetenties. **Op scholen die veel burgerschapsonderwijs geven, is deze achterstand beduidend minder.**

Samenvattend: meer tijd en aandacht voor burgerschapsonderwijs helpt en is nodig. 'Democratie moet je leren', is dus het devies – en al jaren het motto van De Vreedzame School. Burgerschap vraagt om doelgericht werken in samenhang, zo vertelt ons nu ook dit rapport. Als CED-Groep, de organisatie achter De Vreedzame School – zijn wij blij met iedere impuls die burgerschapsvaardigheden van leerlingen verhoogt. Onze dagelijkse praktijk laat overtuigend zien dat scholen zeer goed in staat zijn hun pedagogische opdracht - 'kinderen opvoeden tot democratische burgers - uit te voeren. Dit stemt optimistisch over de toekomst van onze jeugd.